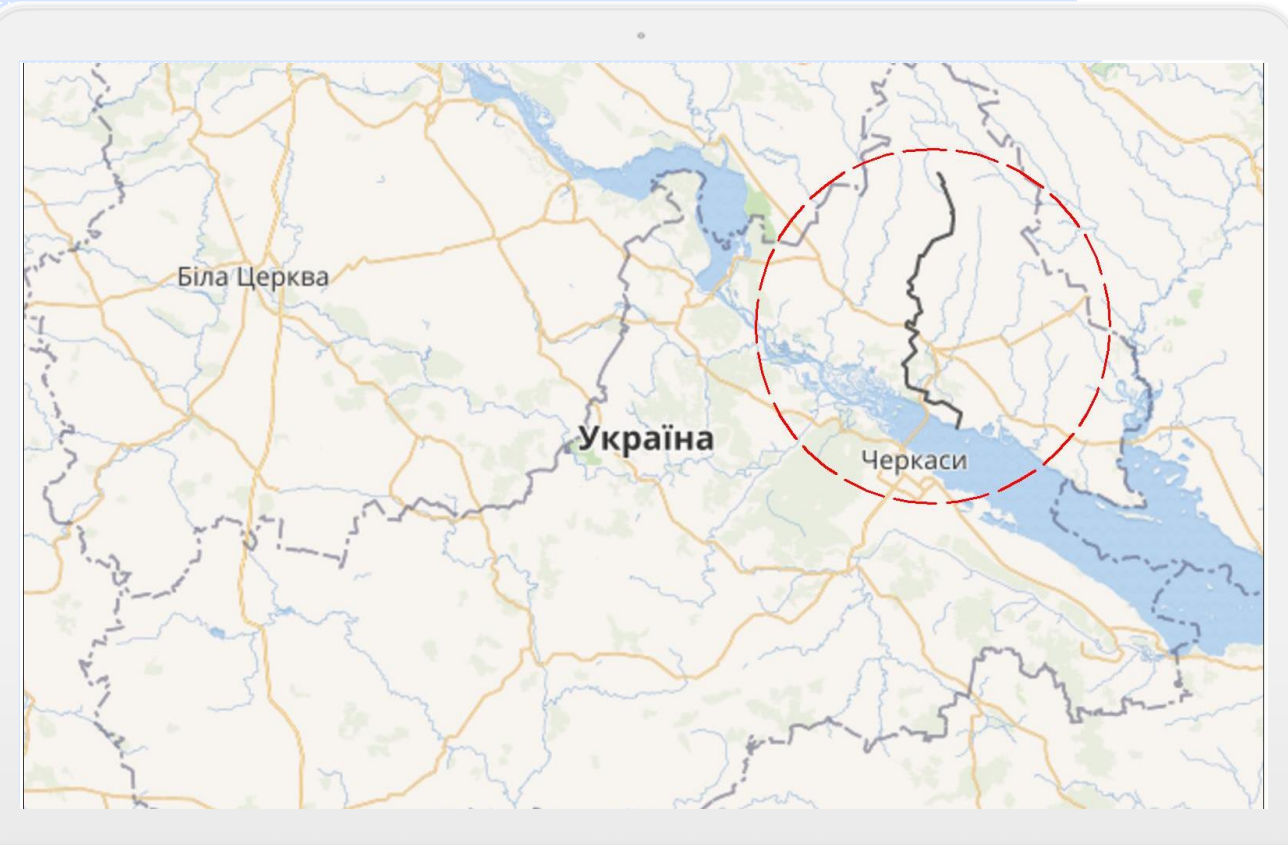

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІДРОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ РІЧКИ ЗОЛОТОНОШКА (Черкаська область)

Виконала: студентка 3 курсу 1 групи
Спеціальність: "Екологія"
Кравець Ганна Сергіївна

Географічні дані

- Золотоношка — річка в Україні, в межах Золотоніського району Черкаської області. Ліва притока Дніпра. Басейн Чорного моря.
- Золотоношка бере початок на північній околиці Драбова. Тече на південь на південний захід, у пониззі — на південний схід, у пригірловій частині — на південь. Впадає до Дніпра (у Кременчуцьке водосховище) біля села Чехівка.
- Координати витoku річки - 50°04'12" пн. ш.
32°02'52" сх. д.
- Координати гирла річки - 49°30'20" пн. ш.
32°11'06" сх. д.

ел.Ресурс: [https://www.wikidata.uk-ua.nina.az/%D0%97%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D1%88%D0%B0_\(%D1%80%D1%96%D1%87%D0%BA%D0%B0\).html](https://www.wikidata.uk-ua.nina.az/%D0%97%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D1%88%D0%B0_(%D1%80%D1%96%D1%87%D0%BA%D0%B0).html)

Загальні характеристики

92 км

Довжина 92 км.

1 260 км²

Площа водозбірного
басейну 1 260 км²

0,4 м/км

Похил річки 0,4 м/км.

Притоки

Мала Золотоношка (права);
Суша Згар, Кропивна (ліві)

4 км

Долина коритоподібна,
завширшки до 4 км.

до 400 м

Заплава завширшки
до 400 м

5 м

Річище слабозвивисте,
завширшки пересічно 5 м

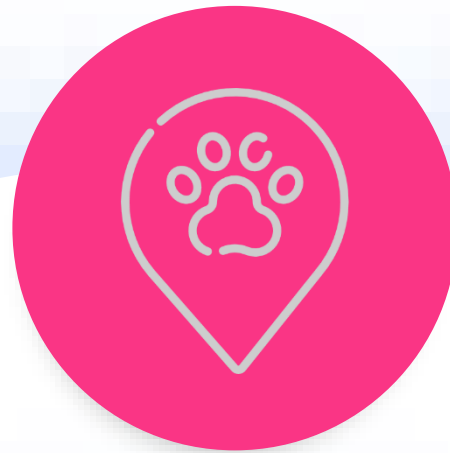
1,4-2,1 м

У нижній течії глибиною
1,9-2 м, у верхній течії
1,4-2,1 м

Дослідження рослинного та тваринного світу

Гідрологічний заказник
місцевого значення
«Заплавський»

Загальнозоологічний
заказник «Вітове»

Заповідне урочище
«Бакаївське»

ел.Ресурс:

[https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%97%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D1%88%D0%BA%D0%B0_\(%D1%80%D1%96%D1%87%D0%BA%D0%B0\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%97%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D1%88%D0%BA%D0%B0_(%D1%80%D1%96%D1%87%D0%BA%D0%B0))

Заплавський заказник

Заплавський — гідрологічний заказник місцевого значення у Золотоніському районі Черкаської області.

Заказник площею 91,7 га розташовано на болоті у заплаві річки Золотоношка у с. Великий Хутір.

Як об'єкт природно-заповідного фонду створено рішенням Черкаського обвиконкому від 14.04.1983 р. № 205. Землекористувач або землевласник, у віданні якого знаходиться заповідний об'єкт — Великохутірська сільська громада.

Основною метою створення заказника є регуляція гідрологічного режиму річки Золотоношка.

Входить до складу об'єкту Смарагдової мережі

Судинні рослини, які занесені до Європейського червоного списку тварин і рослин, що перебувають під загрозою зникнення і відомі з Гідрологічного заказнику місцевого значення "Заплавський":

Глід український
(*Crataegus ucrainica* Pojark)

Смілька литовська
(*Silene lithuanica* Zapal)

Козельці українські
(*Tragopogon ucrainicus* Artemcz)

Гідрологічний заказник "Заплавський" включає такі види тварин: бобра європейського, видру річкову та крижень

Вітове заказник

Вітове — загальнозоологічний заказник місцевого значення в Україні. Розташований у Золотоніському районі Черкаської області, на північно-східній околиці міста Золотоноша.

Площа 4,0 га. Як об'єкт природно-заповідного фонду був створений рішенням Черкаської обласної ради від 08.04.2000 року № 15-4. Землекористувач або землевласник, у віданні якого перебуває заповідний об'єкт — Дослідне господарство «Золотоніське».

Заказник розташований в заплаві річки Золотоношки з мережою осушувальних каналів. Це місце мешкання бобрів, ондатр.

ел.Ресурс: <https://fspo.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/03/%D0%94%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>

Заказник Вітове служить домівкою для бобрів і ондатрів

Бакаївське урочище

Бакаївське урочище — заповідне урочище в Україні. Розташоване в Золотоніському районі Черкаської області, біля села Бакаївка, неподалік від північної околиці м. Золотоноша, безпосередньо межує з Красногірським монастирем.

Площа 367 га. Створене рішенням Черкаської обласної ради від 19.03.1976 року, № 177. Керуючі організації — Красногірський монастир, Бакаївська допоміжна школа.

Заповідне урочище розташоване в заплаві р. Золотоношки, має красивий ландшафт. Являє собою природний комплекс із лісових (заплавні), лучних (справжні, болотисті), болотистих (евтрофні, трав'янисті, чагарникові), прибережно-водних, водних екосистем. У вільхових насадженнях віком 50—60 р. різноманітна болотна рослинність, місце розмноження водоплавних птахів, існує колонія сірої чаплі. Зростають рідкісні види рослин, зокрема на схилах — шафран сітчастий, занесений до **Червоної книги України**.

Урочище також є відомим історичним місце

Шафран сітчастий

який росте в Бакаївському урочищі, є багаторічною рослиною з родини півникових. Цей вид занесений до Червоної книги України і має статус «Неоцінений». Це маловідома рослина, яка також може бути використана у декоративних цілях.

Сучасний стан та природні зміни

2010 рік

Внаслідок сильної зливи 06.07.2010 була повністю затоплена аванкамера каналізаційної насосної станції м. Золотоноші. Стічні води, прорвавши стінку, затопили машинний зал, що визвало потребу в заміні електродвигунів насосів, заміна яких була неможлива без відкачування стічної води на рельєф місцевості. Подальша злива спричинила злив стічних вод з забрудненої земельної ділянки в р. Золотоношка.

За даними досліджень якості води р. Золотоношка та придамбового каналу, проведеними 12-13 липня 2010 р. Черкаським регіональним управлінням водних ресурсів та Державною екологічною інспекцією вміст розчиненого кисню в р. Золотоношці становив 0,2 мг/дм при нормі не менше 4 мг/дм³, мали місце перевищення інших показників якості води в 1,1-5,2 рази, що призвело до масової загибелі риби на ділянці річки Золотоношка протяжністю 4300 м.

Вищезгадана ситуація існує з травня 2009 року, завдаючи навколишньому природному середовищу та водним живим ресурсам колосальних збитків.

Очисні споруди м. Золотоноші належать до комунальної власності міста та передані в управління ВАТ "Веста". Біля 57% стічних вод, що потрапляють на очисні споруди, належать промисловим підприємствам міста. Рівень забрудненості промислових стоків значно перевищує гранично допустимі концентрації на вході на очисні споруди міста. Так, за інформацією Золотоніської міської ради, не дотримуються нормативів скиду в систему каналізації такі підприємства: ВАТ "Золотоніський маслоробний комбінат", ВАТ "Золотоношам'ясо", центральна районна лікарня, ТОВ "Золотоноша Агро", ВАТ "Продтовари", ПП "Сільверфуд".

2010 рік

Державною екологічною інспекцією в Черкаській області було проведено розрахунок збитків, заподіяних рибному господарству в наслідок масової загибелі риби (12-16.07.2010) в р. Золотоношка та в придамбовому дренажному каналі. Загальна сума збитків складає – 1 361 440,9 (один мільйон триста шістдесят одна тисяча чотириста сорок гривень дев'яносто копійок).

Державним управлінням охорони навколишнього природного середовища в Черкаській області було припинено право спеціального водокористування та анульований дозвіл на спецводокористування Золотоніського ВАТ "Веста".

Річка була під загрозою зникнення.

2018 рік

Екологічна ситуація на річках Суха Згар та Золотоношка залишається незадовільною. Причина – неефективна робота міських очисних споруд міста Золотоноша та скид недостатньо очищених стічних вод у річку Суха Згар.

Державна екологічна інспекція у Черкаській області неодноразово фіксувала порушення умов скиду стічних вод до річки Суха Згар та відсутність дієвих організаційно-технічних заходів Комунального підприємства «Міський водоканал» Золотоніської міської ради щодо недопущення наднормативного скиду забруднюючих речовин у відкриту водойму із стічними водами після очистки.

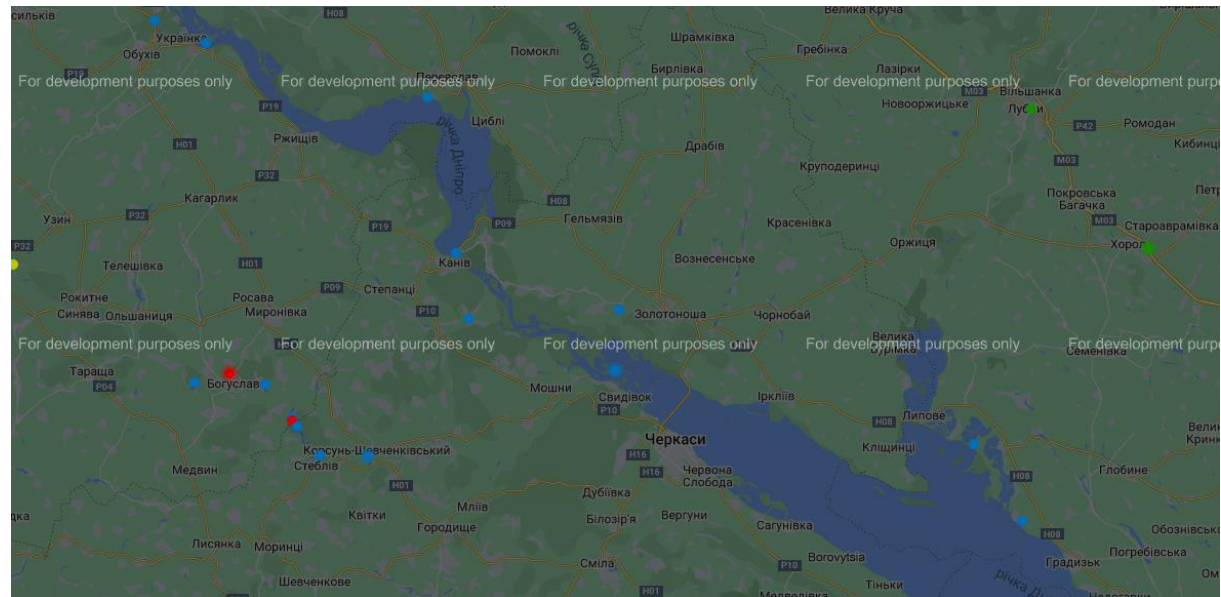
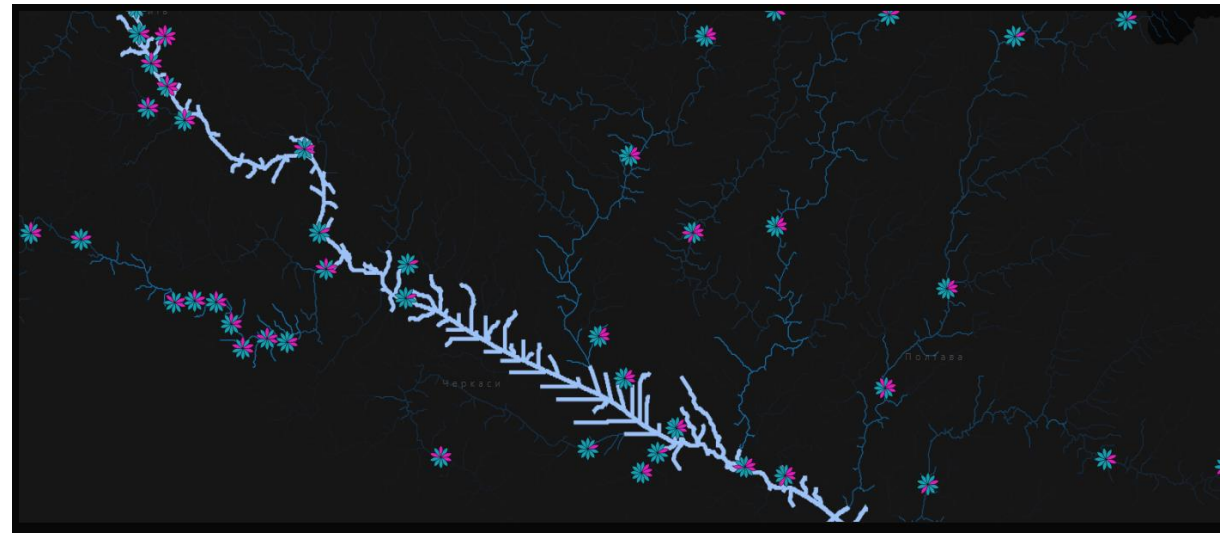
За порушення вимог природоохоронного законодавства в частині охорони водних ресурсів до адміністративної відповідальності у вигляді штрафу неодноразово притягувався директор КП «Міський водоканал». Крім того, до комунального підприємства неодноразово пред'являлись до добровільного відшкодування збитки за наднормативні скиди забруднюючих речовин із зворотним водами у річки на загальну суму 265,4 тисяч гривень, які сплачені у повному обсязі.

2018 рік

Вимоги приписів Державної екологічної інспекції у Черкаській області щодо дотримання умов скиду стічних вод систематично не виконуються. Як наслідок, 1 червня 2018 року до Черкаського окружного адміністративного суду подано адміністративний позов щодо застосування заходів реагування до КП «Міський водоканал» з метою обмеження скиду стічних вод в річку Суха Згар з перевищенням гранично допустимих норм.

2023 рік

Станом на 2023 рік данні щодо екологічного стану річки Золотоношка відсутні. На інтерактивній карті забрудненості річок (ел. ресурс <https://texty.org.ua/water/>) Золотоношка відсутня, це означає, що Держводагенство не проводить збір проб для хімічних аналізів цієї річки. На сайті моніторингу та екологічної оцінки водних ресурсів (ел.Ресурс <http://monitoring.davr.gov.ua/EcoWaterMon/GDKMap/Index>) також відсутні пункти спостереження на річці Золотоношка.

Висновок

Вирішення проблеми забруднення річки Золотоношка вимагає комплексу заходів, які повинні бути прийняті владою, місцевими органами, громадою та організаціями, відповідальними за довкілля. Заходи та кроки, які можуть бути важливими для вирішення цієї проблеми:

1. Аналіз ситуації: Провести детальний аналіз стану річки, визначити джерела забруднення та види забруднюючих речовин. Встановити ступінь забруднення та вплив на довкілля та здоров'я людей.
2. Регулюючі заходи: Провести або посилити регулюючі заходи, що стосуються забруднюючих джерел. Це може включати у себе суворий контроль за викидами забруднюючих речовин від промислових підприємств та забезпечення відповідності їх нормативам.
3. Відновлення природних бар'єрів: Розглянути можливість відновлення багаторічної рослинності та інших природних бар'єрів, що можуть захищати річку від забруднень.
4. Очищення річки: Провести програму очищення річки від сміття та інших твердих відходів. Може знадобитися задіяти волонтерів та спільні зусилля місцевої громади.
5. Екологічна освіта: Проводити освітні заходи та інформувати місцеву громаду про важливість дотримання екологічних норм та правил у повсякденному житті.
6. Поліпшення інфраструктури: Зміцнити інфраструктуру для збору та утилізації відходів, включаючи систему збору стічних вод та сміття.
7. Моніторинг і оцінка: Постійно моніторити стан річки та ефективність прийнятих заходів, вносячи необхідні зміни у вирішенні проблеми.
8. Співпраця: Залучити всі зацікавлені сторони, включаючи місцеві органи влади, громадські організації, бізнес та громаду, до спільної роботи над вирішенням проблеми забруднення річки.

Дякую за увагу !